

Cirkulärnr: 1999:148
Diariernr: 1999/2780
Handläggare: Andreas Hagnell
Ingrid Söderström
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Sektionen för Socialtjänst
Datum: 1999-12-02
Mottagare: Kommunstyrelsen
Handikappfrågor
Ekonomi/finans
Rubrik: Förslag till utjämning för LSS-kostnader
Bilagor: Pressmeddelande från Finansdepartementet
Sammanfattning av arbetsgruppens förslag ur Ds
1999:72

Finanssektionen
Andreas Hagnell, EJ
Sektionen för Socialtjänst
Ingrid Söderström

1999-12-02

Kommunstyrelsen
Handikappfrågor
Ekonomi/finans

Förslag till utjämning för LSS-kostnader

I våras gav regeringen generaldirektören Birger Bäckström uppdraget att lämna förslag till en utjämning mellan kommuner av kostnader för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Förslaget skulle kunna träda i kraft år 2001. I arbetsgruppen har ingått representanter för Finans- och Socialdepartementen, Socialstyrelsen, Statskontoret och Svenska Kommunförbundet. Frågan har diskuterats av flera tidigare utredningar, som konstaterat att en utjämning behövs på grund av stora kostnadsskillnader mellan kommunerna, men inte funnit någon tillfredsställande lösning.

Arbetsgruppen har lämnat sitt förslag den 1 december i departementsskrivelsen Ds 1999:72.

Arbetsgruppen förordar ett separat utjämningsystem baserat på schablonkostnader och antalet insatser i särskilt boende, daglig verksamhet och antalet personer i personkretsens grupp 1 och 2, med vissa begränsningar. För kommuner som efter utjämningen fortsatt har höga kostnader finns möjlighet att söka särskilt statsbidrag för kostnader för personer med särskilt dyra insatser, (över ca 900 tkr). Dessutom föreslås en utvidgad rätt för kommuner att avtala om kostnadsansvar för personer som flyttat från kommunen.

De länsvisa mellankommunala utjämningarna som idag finns för omsorgsverksamheten kommer att upphöra om en nationell utjämning införs.

Den föreslagna utjämningen skulle minska kostnadsskillnaderna mellan kommunerna och vara enkel att hantera utifrån nationell statistik. Nackdelen är att den i viss mån är påverkbar och kan styra till insatser som ersätts. Socialstyrelsen föreslås följa upp utvecklingen.

Arbetsgruppen presenterar också en modell 2, där utjämningen görs utifrån strukturerade bedömningar av individuella behov av stöd och service. Fördelen med detta är att man kan få en närmare matchning mellan kompensation och individuella behov av personalstöd, oberoende av insats. Någon typ av oberoende bedömare skulle behövas i en sådan modell. Liknande modeller för resursfördelning finns redan i södertörnskommunerna och Stockholms stad. Arbetsgruppen har bedömt att en sådan modell kan vara intressant för utvecklingen av utjämningen på längre sikt.

I särskilt yttrande från Svenska Kommunförbundets representant presenteras även en tredje modell som baseras på en skyldighet för kommuner att i vissa fall fortsätta att ersätta kostnader för en person som flyttat till annan kommun. Syftet med yttrandet är att visa på vilka alternativ som står till buds om en nationell utjämning inte anses tillfredsställande.

Ds 1999:72 kan beställas från Fritzes, tfn 08-690 91 90 eller fax 08-690 91 91. Den kan också hämtas direkt på regeringens hemsida (regeringen.se) via pressmeddelandet (se bilaga 1) samt via Kommunförbundets hemsida (svekom.se).

Beräkningar för kommuner

Preliminära beräkningar över utfallet på kommunnivå presenteras i departementsskrivelsen. De beräknade standardkostnaderna som ligger till grund för utjämningen utgår från Socialstyrelsens enkät för LSS-insatser som gjordes sommaren 1999. Faktiska kostnader är hämtade från kommunernas räkenskapsammandrag (RS) 1998.

Faktisk kostnad används främst som utgångspunkt för att beskriva utfallet av utjämningen. Faktiska kostnader har dock även betydelse för de föreslagna så kallade spärreglerna, som ska hindra att utjämningen annars i en del fall blir alltför långtgående. I LSS-verksamhetens kostnader och intäkter i räkenskapsammandraget för 1998 ingår i en del kommuner den länsvisa utjämningen, beroende på hur kommunen redovisat denna. Den faktiska kostnad som ska jämföras med utfallet av en nationell utjämning borde egentligen vara rensad från den länsvisa utjämningen, eftersom denna kommer att upphöra enligt förslaget.

En utjämning år 2001 skulle komma att basera sig på verksamhetsstatistik för år 2000 och kostnadsuppgifter i RS 1999, vilka behöver rensas för den länsvisa utjämningen. Kostnadsuppgifter i RS 1999 finns tillgängliga först hösten år 2000.

Remisshantering

38 kommuner är inbjudna som remissinstanser, men även övriga kommuner har möjlighet att lämna synpunkter till regeringen på förslaget eller materialet i departementsskrivelsen. Remissen hanteras av Enheten för kommunal ekonomi på Finansdepartementet. Svar lämnas skriftligen och per e-post till fredrik.holmstrom@finance.ministry.se. Remisstiden är fram till den 25 februari nästa år.

Regeringen avser att lägga förslag om utjämningen till våren för ikraftträdande år 2001.

Frågor med anledning av LSS-utjämningen besvaras i första hand av Andreas Hagnell, som varit Kommunförbundets representant i utredningen, tfn 08-772 42 50 (dock ej under tiden 13 dec–7 jan). Frågor besvaras även av Maj-Lis Åkerlund tfn 08-772 42 57 eller Ingrid Söderström tfn 08-772 43 42. Samtliga nås via e-post på mönstret: fornamn.efternam@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Helena Milton

Andreas Hagnell

Bilagor

1. Pressmeddelande från Finansdepartementet
2. Sammanfattning av arbetsgruppens förslag ur Ds 1999:72